

I N F O R M A T O R

dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

„Służba medycyny pracy Służby Więziennej podejmuje wszelkie działania, by funkcjonariusz lub pracownik, przyjęty w struktury Służby Więziennej jako osoba w pełni zdrowia odszedł ze służby lub pracy na zasłużoną emeryturę utrzymując dobry stan zdrowia”.

**Opracował: Zespół Służby Medycyny Pracy i Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
Biuro Kadr i Szkolenia
CENTRALNY ZARZĄD SŁUŻBY WIĘZIENNEJ**

Wstęp

Zadania z zakresu ochrony zdrowia funkcjonariuszy i pracowników SW przed wpływem niekorzystnych warunków związanych ze środowiskiem służby i sposobem jej pełnienia oraz profilaktycznej opieki zdrowotnej nad funkcjonariuszami i pracownikami SW wykonują jednostki służby medycyny pracy Służby Więziennej na zasadach określonych w ustawie o Służbie Więziennej, przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie, ustawie o służbie medycyny pracy i innych przepisach resortowych.

Służbę medycyny pracy Służby Więziennej stanowią: podstawowe jednostki służby medycyny pracy utworzone przy okręgowych inspektoratach Służby Więziennej i ośrodkach szkolenia SW - noszące nazwę zakładów opieki zdrowotnej medycyny pracy SW oraz komórka organizacyjna Centralnego Zarządu Służby Więziennej właściwa do spraw medycyny pracy - zwana „nadrzędną jednostką medycyny pracy SW”. Zakłady opieki zdrowotnej medycyny pracy SW tworzą i utrzymują dyrektorzy okręgowi SW oraz komendanci ośrodków szkolenia Służby Więziennej.

Do zadań służby medycyny pracy w SW należy, w szczególności:

1. monitorowanie stanu zdrowia funkcjonariuszy i pracowników SW, szczególnie poprzez wykonywanie badań profilaktycznych: wstępnych, okresowych, kontrolnych lub innych, zleconych przez przełożonych,
2. weryfikowanie w badaniu wstępnym, obejmującym badanie psychologiczne, predyspozycji kandydata do pracy, szczególnie na stanowisko wymagające pozostawania w ciągłym kontakcie z osobami pozbawionymi wolności,
3. organizowanie i prowadzenie promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej,
4. współdziałanie z kierownikami jednostek organizacyjnych Służby Więziennej w procesie rozpoznawania warunków służby i pracy w zakresie narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe oraz w celu minimalizowania wpływu tych czynników na zdrowie funkcjonariuszy i pracowników, zapewnieniu im bezpiecznych i higienicznych warunków służby i pracy.

W zakresie wykonywanych zadań jednostki służby medycyny pracy współdziałają z komisjami lekarskimi MSWiA poprzez wymianę informacji o stanie zdrowia funkcjonariuszy, zwłaszcza o chorobach mogących mieć związek z zagrożeniami środowiska służby lub sposobem jej pełnienia, udostępnianie dokumentacji oraz wyników badań i konsultacji.

Jak kształtuje się środowisko służby i pracy w Służbie Więziennej?

Bezpieczeństwo jednostki penitencjarnej zależy bezpośrednio od bezpiecznych warunków służby oraz stanu zdrowia funkcjonariuszy i pracowników.

W szeregach Służby Więziennej pełnią służbę i pracują ludzie zdrowi, monitorowanie ich stanu zdrowia ma na celu szybkie reagowanie, w sytuacji gdy wymagania służby bądź pracy przekraczają możliwości człowieka.

Charakter i warunki służby i pracy w Służbie Więziennej wymagają, aby każdy pracownik i funkcjonariusz spełniał określone warunki fizyczne i psychiczne, które dają gwarancję utrzymania dobrego stanu zdrowia.

Przed rozpoczęciem pracy i służby zapoznasz się z analizą ryzyka zawodowego występującego na stanowisku służby i pracy oraz sposobami eliminowania lub minimalizacji działania czynników występujących na Twoim stanowisku pracy, w Twoim miejscu pełnienia służby.

Czego możesz oczekiwać od podstawowej jednostki służby medycyny pracy SW?

1. Twój stan zdrowia będzie monitorowany poprzez wykonywanie w zakładach opieki zdrowotnej medycyny pracy SW badań okresowych i kontrolnych. Na pierwsze badanie okresowe zostaniesz skierowany przez przełożonego właściwego do spraw osobowych przed upływem roku służby, a następnie przed upływem drugiego roku służby. Terminy kolejnych badań okresowych zależą będą od Twojego stanu zdrowia i kondycji psychofizycznej oraz Twojego lekarza medycyny pracy.

Pamiętaj!

Po nieobecności trwającej dłużej niż 30 dni spowodowanej chorobą, obowiązany jesteś wykonać badanie kontrolne – skierowanie otrzymasz od pracodawcy.

2. Jeżeli będziesz uczestnikiem lub świadkiem zdarzeń, stanowiących źródło silnego stresu, a takie zdarzenia mogą mieć miejsce w jednostkach penitencjarnych SW, możesz zgłosić się o pomoc do psychologa medycyny pracy w celu uzyskania porady i wsparcia. W niektórych przypadkach do psychologa medycyny pracy skieruje Cię kierownik jednostki organizacyjnej SW zgodnie z obowiązującymi procedurami.

3. Możesz uczestniczyć w różnych formach oddziaływań profilaktycznych organizowanych przez Twoją podstawową jednostkę służby medycyny pracy tj. pogadanki, wykłady o tematyce związanej z zachowaniem zdrowia, warsztaty z zakresu profilaktyki stresu itp. Interdyscyplinarny zespół medycyny pracy (lekarz, psycholog, pielęgniarka) dysponuje informacją o aktualnie realizowanych programach w zakresie promocji zdrowia.
4. Jeśli chcesz pogłębić swoją wiedzę na temat utrzymania dobrej kondycji psychofizycznej, możesz otrzymać materiały edukacyjne dotyczące tego zagadnienia (ulotki, broszury itp.).
5. W celu zapobiegania chorobom zakaźnym zgłoś chęć poddania się szczepieniom ochronnym np. przeciwko wzw typu B.
Pamiętaj, że zakażenie dotyczyć może każdego – nie tylko personelu służby zdrowia.
6. Jeżeli zachorowałeś i podejrzewasz, że choroba może mieć związek ze służbą lub pracą, zgłoś to swojemu lekarzowi sprawującemu opiekę profilaktyczną, a on uruchomi wszelkie procedury związane z ustaleniem związku Twojej choroby ze służbą lub pracą. W konsekwencji możesz otrzymać jednorazowe odszkodowanie z tytułu choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby lub choroby zawodowej.
7. Poinformuj podstawową jednostkę służby medycyny pracy o niepokojących Ciebie warunkach służby bądź pracy, mogących mieć niekorzystny wpływ na Twoje zdrowie lub zdrowie Twoich kolegów.
8. Z uwagi na występowanie stresu zawodowego, szczególną wagę służba medycyny pracy SW przykładą do promowania i propagowania zachowań asertywnych, które wymagają przestrzegania pięciu podstawowych praw człowieka (Fensterheim):
  - Masz prawo do robienia tego, co chcesz - do tego momentu, do kiedy nie rani to kogoś innego.
  - Masz prawo do zachowania swojej godności poprzez asertywne zachowanie - nawet jeśli rani to kogoś innego - dopóki Twoje intencje nie były agresywne.
  - Masz prawo do przedstawiania swoich próśb, jeśli uznajesz, że druga osoba, może Ci odmówić.

- Istnieją sytuacje interpersonalne, w których prawa nie są oczywiste. Masz wtedy prawo do przedyskutowania tej sprawy z drugą osobą i wyjaśnienia jej.
- Masz prawo do korzystania, ze swoich praw.

Jakie masz prawa i czego możesz oczekiwać od kierownika jednostki organizacyjnej SW?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami na kierowniku jednostki organizacyjnej SW spoczywa obowiązek ochrony zdrowia i życia funkcjonariuszy i pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków służby i pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

1. Masz prawo uczestniczyć w szkoleniu wstępnym ogólnym, którego celem jest zaznajomienie z podstawowymi przepisami i zasadami bhp oraz w szkoleniu wstępnym na stanowisku służby lub pracy, umożliwiającym uzyskanie wiadomości i praktycznych umiejętności z zakresu bezpiecznego wykonywania powierzonej służby lub pracy, podstawowych wiadomości o zagrożeniach wypadkowych i zagrożeniach dla zdrowia występujących na danym stanowisku i w jego bezpośrednim otoczeniu, sposobów ochrony przed zagrożeniami dla zdrowia w warunkach normalnej pracy i w warunkach awaryjnych. Na kierowniku jednostki organizacyjnej SW spoczywa obowiązek przeprowadzenia tych szkoleń.
2. Masz prawo znać, a kierownik jednostki organizacyjnej SW obowiązek zapoznać Cię z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej i poinformować Cię o osobach przeszkolonych i wyznaczonych do jej udzielania.
3. Masz prawo znać regulaminy, wszelkie instrukcje postępowania, mające na celu zachowanie bezpiecznych i higienicznych warunków służby lub pracy, co przekłada się w konsekwencji na zapobieganie wypadkom i chorobom.
4. W sytuacji, kiedy pełnisz służbę lub pracujesz co najmniej cztery godziny na stanowisku wyposażonym w monitor ekranowy, możesz zwrócić się do kierownika jednostki organizacyjnej SW o częściową refundację kosztu zakupu okularów korygujących wzrok.

5. Jeżeli w trakcie pełnienia służby lub wykonywania pracy doznasz wypadku, zgłoś ten fakt kierownikowi jednostki organizacyjnej SW, w której pełnisz służbę lub pracujesz.
6. W sytuacji ekspozycji zawodowej na materiał potencjalnie zakaźny, postępuj zgodnie z instrukcją poekspozycyjną, która znajduje się w Twojej jednostce. Zgłoś niezwłocznie wypadek kierownikowi jednostki organizacyjnej SW, a ten uruchomi procedurę postępowania powypadkowego.
7. Masz prawo zgłosić niepokojące Ciebie warunki służby lub pracy, które Twoim zdaniem mogą niekorzystnie wpływać na Twoje zdrowie lub Twoich kolegów.
8. Używaj przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego zgodnie z przeznaczeniem.
9. W ramach płatnego dodatkowego urlopu (dotyczy funkcjonariuszy) możesz zostać skierowany na obóz kondycyjny w celu poprawy sprawności psychofizycznej.
10. Na Twój wniosek (dotyczy funkcjonariuszy) kierownik jednostki organizacyjnej SW może udzielić Ci płatnego urlopu zdrowotnego w celu przeprowadzenia zaleconego przez komisję lekarską leczenia, w wymiarze nieprzekraczającym 6 miesięcy w roku kalendarzowym.
11. W trakcie pełnienia służby możesz zostać poddany procedurze określającej Twoje predyspozycje do służby na określonych stanowiskach służbowych lub w określonych komórkach organizacyjnych w Służbie Więziennej.
12. Poinformuj bezpośredniego przełożonego lub kierownika jednostki organizacyjnej SW o wszelkich niepokojących Ciebie zdarzeniach, mogących mieć wpływ na kondycję psychofizyczną Twoją oraz Twoich kolegów.
13. Masz prawo do poszanowania Twojej godności i praw.
14. Masz prawo mieć wątpliwości i pytać w sytuacjach dla Ciebie niejasnych bezpośredniego przełożonego lub kierownika jednostki organizacyjnej SW, w której pełnisz służbę lub świadczysz pracę.
15. Masz prawo zgłaszać się do przełożonych w sprawach zarówno zawodowych jak i osobistych.

Kierownik jednostki organizacyjnej SW obowiązany jest szanować godność i inne dobra osobiste funkcjonariusza i pracownika SW.